

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครอง
ในจังหวัดปทุมธานี*

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR ADMINISTRATIVE OFFICIAL'S
WORK PERFORMANCE EFFICIENCY ENHANDCEMENT
IN PATUMTHANEE PROVINCE

พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนทวุฑโฒ), สมาน งามสนิท, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

Phrakru Voradhammavathi (Nipon Chanthawuttho), Sman Ngamsnit,

Kiettisak Suklueang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Niphon_r@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยแจกแบบสอบถามกับบุคลากรที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ จำนวน 183 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป หรือคน และมีการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 คน เพื่อยืนยันรูปแบบหลังจากการสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี ในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 (ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ เมตตาทายกรรม ภูมิวิสามัญญตา สีสสามัญญตา ด้านเมตตาโมกกรรม และด้านสาธารณโภคี และด้านเมตตาวจกรรม ตามลำดับ 2. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยการนำหลักสาราณียธรรม 6 ด้านเมตตาทายกรรมมาประยุกต์ใช้

คำสำคัญ: ส่งเสริม; ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติงาน

*Received October 12, 2022; Revised September 18, 2023; Accepted September 27, 2023

Abstract

The purpose of this research article is to study the performance of administrative personnel in Pathum Thani Province. It is a combined method research. It is quantitative research. By distributing questionnaires to provincial administrative personnel. and the district administrative office, 183 people, and qualitative research by in-depth interview Key informants: 18 photos/person Descriptive data analysis was used. and qualitative research It is a study of related documents, concepts, theories, and research. and in the field with in-depth interviews with 18 key informants or people and a focus group discussion of 10 people to confirm the model after data synthesis.

The results of the research found that: 1. The work efficiency of administrative personnel in Pathum Thani Province In the application of the 6 Saraniyadhamma principles (Dhamma is the place of remembrance), the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in every aspect. These include metta-kāyakarma, diṭṭhi-sa-sa-maññātā, sila-sa-maññātā, and metta-mano-karma. and public utilities and metta-vajikarma, respectively. 2. Application of Buddhist principles to promote the efficiency of personnel's work. Administrative office in Pathum Thani Province By applying the 6 principles of Saraniyadhamma around loving-kindness.

Keywords: promote; efficiency; Operation

บทนำ

กรมการปกครองเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การบริหารการปกครองท้องถิ่นในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน การดำเนินการและพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร และการขออนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย สืบสวนสอบสวนคดีอาญาในหน้าที่ฝ่ายปกครอง และอำนวยความสะดวก ความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน งานการข่าว งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแล

ชาวเขา และชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ และผู้หลบหนีเข้าเมือง งานสุขภาพ และงานกิจกรรม สนับสนุน ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการเลือกตั้งทุกระดับ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน ดำเนินการพัฒนาและบริหาร ปกครองท้องที่ ในระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ดำเนินการและพัฒนา ระบบงานทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน และงานทะเบียนอื่น รวมทั้งการ บริหารจัดการฐานข้อมูลกลาง เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน โดย มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศ โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง ในการเพิ่มรายได้ ประชาชาติ และรายได้ที่แท้จริงของบุคคล ยกระดับมาตรฐานการดำเนินชีวิตของประชาชน ให้สูงขึ้น กระจายความเจริญไปสู่ท้องถื่นอย่างทั่วถึง กระจายรายได้สู่ประชาชนอย่าง ยุติธรรม การจ้างงานเพิ่มอัตราสูง ปัญหาการว่างงานลดน้อยลง การมีเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจของประเทศ มีดุลการค้าและดุลการชำระเงินที่อยู่ในสภาวะเกินดุล หรือขาดดุล น้อยลง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นภารกิจของกรมการปกครอง ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

โดยได้นำหลักธรรมาภิบาล (good governance) ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินงานในหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ นิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็น ความสอดคล้องกับความรู้สึกละ ความต้องการของประชาชน และสาธารณชนที่มีความ คาดหวังจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ได้นำมาเป็นหลักการบริหารงานภาครัฐ ในทางปฏิบัติ เพื่อให้ เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนเกิน ความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับ การอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการ ปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ที่ทำการปกครองจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และที่ทำการ ปกครองอำเภอ มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยมีข้าราชการเป็นผู้ขับเคลื่อน ในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในจังหวัดและในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนทำ หน้าที่เป็นผู้สืบทอดนโยบายของรัฐบาลไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ โดยตรง ซึ่งทำให้นโยบายของ รัฐบาลได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นผลให้การตัดสินใจมีความรวดเร็วและ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน ได้มีการดูแลให้มีการปฏิบัติ และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และเป็นธรรมในสังคม จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม ให้บริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอ

หน้า รวดเร็ว และมีคุณภาพ ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าวได้มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ดังนี้

ปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ 1. ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และไม่มีอัธยาศัยอันดีกับประชาชนผู้มาติดต่อ 2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดคุณภาพ คุณธรรม และขาดจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน 3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่ตั้งใจทำงาน หรือทำงานล่าช้า 4. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีจำนวนจำกัด และไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนที่ต้องการอย่างเร่งด่วน 5. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ 6. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ 7. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งไม่มีความรู้ในอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการทำงานให้รวดเร็วขึ้น 8. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดความรู้ ความชำนาญในหน้าที่

ปัญหาเกิดจากประชาชน 1. นำหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการมาไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากไม่ทราบ ไม่มี หรือไม่สนใจ 2. ไม่ยอมรับบริการก่อนหลัง มีการลัดคิว เพื่อต้องการได้บริการเร็วเป็นพิเศษ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบราชการ 3. ใช้สิทธิ เช่น ผ่านการสั่งการเป็นพิเศษจากหัวหน้าหน่วยงานโดยตรง โดยไม่ผ่านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามลำดับชั้น ไม่เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติ มีทัศนคติไม่ดีต่อทางราชการ ไม่เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง ไม่สนใจเอกสารของทางราชการมีการปกปิดข้อเท็จจริงบางเรื่อง เสนอให้สินบนข้าราชการอันก่อให้เกิดปัญหาตามมา

ปัญหาที่เกิดจากกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ของทางราชการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ได้กำหนดขั้นตอน และระยะเวลาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ถึงแม้ว่าจะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 ออกมาบังคับใช้ให้หน่วยงานต่าง ๆ กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานในบางเรื่อง ยังมีปัญหาอยู่เนื่องจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สนใจติดตามปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับเหตุการณ์

ปัญหาที่เกิดจากสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ อาคารสถานที่คับแคบ ไม่ทันสมัย ผู้มาติดต่อไม่มีที่นั่งเพียงพอ ต้องออกไปรออยู่ข้างนอกอาคาร โต๊ะเครื่องมือสำหรับเขียนหนังสือของผู้มาติดต่อก็ไม่มีไม่พร้อม เครื่องมือ เครื่องใช้ของเจ้าหน้าที่ที่ทันสมัยก็ไม่มีจากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น การที่บุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานีได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ตามภารกิจเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยการบริการภาครัฐสามารถดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่ความผาสุกต่อประชาชนได้สำเร็จ ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ประสบความสำเร็จมากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในยุคปัจจุบัน

สังคมไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงบริบท สิ่งแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนและพลวัตสูง สิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีผลกระทบกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาจึงเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดความคาดหวังต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานีโดยการนำหลักพุทธธรรม เข้าไปสอดแทรกในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครอง ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mised Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitatibe methods) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative methods) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 183 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure in-depth interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี

ด้านหลักพุทธธรรม สาราณียธรรม 6 ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อหลักพุทธธรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.504 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่าอยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาทายกรรม (ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมา คือ ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีทิวฐิงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ถัดมาด้านศีลสามัญญตา (มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อน พรหมจรรย์) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านเมตตาโมกกรรม (ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน) และสาธารณโภคี (ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันไป) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ตามลำดับ

ด้านสมรรถนะ พบว่า บุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานีมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะ โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.433 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รองลงมา คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ถัดมาด้านการบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ตามลำดับ

ด้านแรงจูงใจ ในกลุ่มทฤษฎีสองปัจจัย พบว่า บุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.042 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเงินเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 รองลงมา คือ การมีโอกาสดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ถัดมาด้านการได้รับการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ด้านการควบคุมบังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ด้านความสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 4.00 ด้านการได้รับการยกย่องชมเชย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านลักษณะของงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ด้านนโยบายการบริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

หลักพุทธธรรมมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี

ด้านหลักพุทธธรรม สาราณียธรรม 6 ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง บุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อหลักพุทธธรรมส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.504 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาทายกรรม ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมาคือ ด้านทวิญญูสามัญญตา (มีทวิญญูงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ถัดมาด้านศีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านเมตตาโมกกรรม ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน และสาธารณ โภคิ ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ด้านศีลสามัญญตา มีศีลมีธรรม เสมอกันกับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.11 แต่ละด้านของธรรมข้อนี้มีผลต่อ ประสิทธิภาพสูงได้แก่การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ว่องไว สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพระมหาประยุต ญาณเมธี (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตาม หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อองค์การบริหารงานตาม หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านทวิญญูสามัญญตา ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยที่ 4.16 พุทธธรรมข้อนี้มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานีในด้านปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีความรับผิดชอบถูกต้องรวดเร็ว หากมีปัญหาก็สามารถปรึกษาหารือหาทางออกของปัญหาด้วยเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีนันท์พัชร ไม้พูล (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะการ ปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ผล การศึกษาพบว่า ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอ เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง และพระมหาเทวประภาส วชิรญาณเมธี (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วน ตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ผลการวิจัยพบว่า 1.ความเข้าใจในองค์กรและ ระบบงานเชิงพุทธบูรณาการ ได้แก่ มีโครงสร้างประสานชุมชนที่ดี (กาย) สร้างระบบตัวชี้วัด

(ศีล) รู้ทันเทคโนโลยี (จิต) เน้นองค์การแห่งการศึกษาเรียนรู้ (ปัญญา) 2.การทำงานเป็นทีม เชิงพุทธบูรณาการ ได้แก่ เน้นการมีส่วนร่วม (เมตตา) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (กรุณา) สร้างแรงจูงใจ (มุทิตา) และมีทักษะการสื่อสารที่ดีในกลุ่ม (อุเบกขา)

ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ตั้งแต่ด้าน เมตตากายกรรม การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เมตตากายกรรมมีผลต่อการ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะและองค์กร ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละช่วยเหลือและบริการ ประชาชนเต็มความสามารถงานออกมาดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอุดร อุตตโร (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียน พระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีนั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระเกรียงศักดิ์ กิตฺตปัญโญ (รักสนธิ) (2560) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีรายได้ต่อ เดือนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านเมตตาวจีกรรม การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์บุคลากรปฏิบัติงานด้วย การติดต่อสื่อสารเจรจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ให้บริการประชาชนที่มาติดต่อ งาน ด้วยวาจาที่ไพเราะ เป็นมิตรและจริงใจ ด้านเมตตาตามโนกรรมการตั้งจิตปรารถนาดีต่อเพื่อน ร่วมงานและประชาชนที่มาติดต่อราชการ งานสำเร็จเร็วด้วยความถูกต้อง ปฏิบัติงานด้วย ความปรารถนาดีต่อประชาชนเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ด้านสาธารณโภคิ ธรรมะ ข้อนี้มีผลต่อทำให้บุคลากรที่ทำการปกครองมีใจเอื้อเฟื้อต่อกัน เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือกัน แบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถและความ ถนัดและแบ่งปันการรับผลประโยชน์จากความสำเร็จของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐศรีณย์ ชุมวรฐายี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของนักบริหารและ พัฒนาเมืองตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าระดับความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของนักบริหารและพัฒนาเมือง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านศีลสามัญญตา การมีศีลมีธรรมเสมอเหมือนกันมีผลต่อการทำให้บุคลากรที่ ทำ การปกครองยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ถือเป็นเรื่องจำเป็นในการปฏิบัติงานติดต่อกับ ประชาชนเพื่อให้งานสำเร็จ ถูกต้อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของชลารักษ์ นุชแดง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะหลักของ

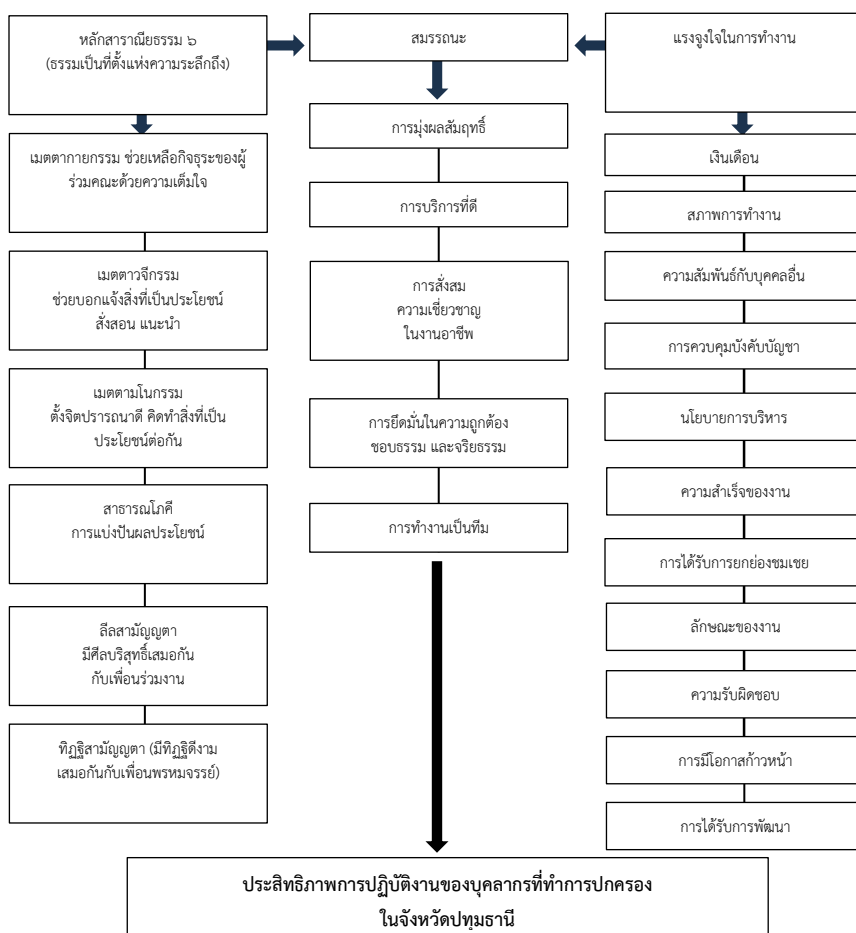
ข้าราชการพลเรือนกรมการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สมรรถนะหลักที่คาดหวังกับสมรรถนะหลักที่เป็นจริงของข้าราชการพลเรือนกรมการพัฒนาชุมชนในภาพรวมสมรรถนะหลักที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านทฤษฎีสамัญญตา มีความคิดเห็นตรงกันเสมอ การมีความคิดเห็นต่างกันเป็นเรื่องปกติธรรมดาข้อนี้มีผลต่อการทำให้บุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี มีความสามารถปฏิบัติงานด้วยดีด้วยกันด้วยเหตุผลแม้จะมีความคิดเห็นที่ต่างกัน งานจึงสำเร็จด้วยดี ประชาชนที่รับบริการพึงพอใจผลการวิจัยด้านนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูพิบูลย์ธรรมสถิต (สถิต ฐิตสุโข) (2561) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักสราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชผลการวิจัย พบว่า การนำหลักสราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทฤษฎีสамัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด รองลงมา ด้านเมตตามโนกรรม ส่วนด้านเมตตาวาจิกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ แนวทางการส่งเสริมการนำหลักสราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านเมตตาทายกรรม ควรยินดีให้คำแนะนำ ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ด้านเมตตาวาจิกรรม ควรชี้แจงรายละเอียดให้ทราบถี่ถ้วน ด้านเมตตามโนกรรม ควรให้เกียรติประชาชนอย่างเสมอภาค ด้านสาธารณโภคิ ควรมุ่งเน้นการจัดสาธารณูปโภค เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านสิลสามัญญตา ควรที่มีความเอื้อเฟื้อ มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่เป็นคน เจ้าอารมณ์ ด้านทฤษฎีสамัญญตา ควรใจกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุริยมหุทโว (2561) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักสราณียธรรม เพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร พบว่า การสร้างความผูกพันต่อองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานผ่านหลักสราณียธรรม 6 ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโดยรวมได้ ร้อยละ 68 และ รูปแบบการประยุกต์หลักสราณียธรรม เพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กร พบว่าความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมีปัจจัยพื้นฐาน 2 อย่าง คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและการสร้างความผูกพันต่อองค์กร โดยประยุกต์หลักสราณียธรรม 6 มาใช้เพื่อเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมากยิ่งขึ้นงานวิจัยนี้ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของธรรมบุญ ภูณีเกิด และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล

เสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเมตตากายกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือนต่างกัน พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มากที่สุด คือ ด้านทวิญญูสามัญญตา ควรมีความสามัคคีปรองดองกัน หากมีความคิดเห็นขัดแย้ง กัน ก็ควรใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์และยึดมั่นในความคิดของตนเองมากเกินไป บุคลากรใน องค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเมตตากายกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ บริหารส่วนตำบลเสาชิงอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด นครศรีธรรมราช มากที่สุด คือ ด้านทวิญญูสามัญญตา ควรมีความสามัคคีปรองดองกัน หากมี ความคิดเห็นขัดแย้งกัน ก็ควรใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์และยึดมั่นในความคิดของตนเองมาก เกินไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาล กำหนดนโยบายเป็นหลักการ โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรับไปออกนโยบายภายใน มอบให้นายอำเภอทุกอำเภอ รับไปผัดชอบและให้ดำเนินการในการบริการ อำนวยความสะดวก ประชาชนที่มาติดต่อราชการ ให้บุคลากรในจังหวัดปฏิบัติอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่อง

2. รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รับนโยบายจากรัฐบาลนำไปกำกับกำกับผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และติดตามตามนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และให้มีบุคลากรปฏิบัติอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้ปกครองสูงสุดระดับจังหวัด รับนโยบายจากกรมการปกครอง ควรให้ความสำคัญในด้านการบริการประชาชนในการอำนวยความสะดวกโดยการนำหลักสาราณียธรรม 6 มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในด้านการบริการประชาชนให้เป็นรูปธรรม โดยการนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. นายอำเภอในฐานะผู้ปกครองระดับอำเภอ รับนโยบายจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยให้ความสำคัญในระดับปฏิบัติการที่ติดต่อในการบริการ อำนาจความสะดวกกับประชาชนมากที่สุด นำหลักพุทธธรรม สาราณียธรรม 6 มาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในอำเภอบริการประชาชนให้เป็นที่พึงพอใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมาพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี

2. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยงานอื่นในจังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

ชลารักษ์ นุชแดง. (2555). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการพลเรือนกรมการพัฒนาชุมชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐศรีณย์ ชุมวรฐายี. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะของนักบริหารและพัฒนาเมืองตามความต้องการของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12(1), 50-63.

ธรรมบุญ ภูณีกิต และคณะ. (2563). *การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(2), 18-34.

- พระเกรียงศักดิ์ กิตติปัญญา. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต (สถิต จิตสุโข). (2561). การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 12(1), 110-121.
- พระมหาเทพประสาท วชิรญาณเมธี. (2559). พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง (ดุสิตบัณฑิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาประยุต ญาณเมธี. (2558). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลในอำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุริยะ มหัทธโน. (2564). การประยุกต์หลักสาราณียธรรม เพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 10(2), 263-276.
- พระมหาอุดร อุตโตโร. (2557). สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตร (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรีณนพัชร ไร่พูล. (2559). สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอมือกาฬสินธุ์จังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.